

DANUBESEDIMENT- UPRAVLJANJE S SEDIMENTOM NA POVODJU DONAVE

Sedimenti so naravni del vodnih sistemov. Spremembe, ki so se v preteklosti zgodile na reki Donavi, so privedle do bistvenih sprememb v bilanci sedimenta. To neravnovesje vpliva na povečanje poplavne ogroženosti, zmanjšuje možnosti za plovbo in proizvodnjo elektrike v hidroelektrarnah ter vodi do izgube biodiverzitete v povodju reke Donave. V obdobju dveh let in pol bo 14 projektnih partnerjev – raziskovalnih inštitucij ter agencij iz 9-ih držav v povodju reke Donave – skupaj obravnavalo prepoznane izzive v projektu DanubeSediment, ki ga sofinancira Evropska unija.

Zmanjševanje vrzeli v znanju: V prvem delu bo projektna ekipa zbrala podatke o transportu sedimentov vzdolž reke Donave in njenih glavnih pritokov. To bo predstavljalo osnovo za analizo bilance sedimentov na širšem območju povodja reke Donave od Črnega gozda do Črnega morja. Da bi dosegli trajnostno upravljanje s sedimenti, je treba razumeti elemente, ki vplivajo na prekinitev transporta sedimentov z oceno tveganja njihovega vpliva.

Krepitev upravljanja: Eden glavnih rezultatov projekta so Smernice za upravljanje s sedimentom na povodju Donave. Vsebovale bodo priporočila za zmanjšanje vpliva porušenega ravnotežja pri transportu sedimenta na ekološko stanje in poplavno ogroženost znotraj povodja Donave. Z vključevanjem zbranih rezultatov v Načrt upravljanja povodja Donave (DRBMP) in v Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti reke Donave (DFRMP), ki ju pripravlja Mednarodna komisija za varstvo reke Donave (ICPDR), projekt neposredno prispeva k transnacionalnemu upravljanju voda in zmanjševanju poplavne ogroženosti. Nadaljne informacije o teh načrtih so navedene v odstavku št. 5.

Organizirane bodo mednarodne delavnice, ki bodo zagotovile prenos znanja ključnim ciljnim skupinam, kot so predstavniki hidroenergetike, plovbe, obvladovanje tveganja poplav in upravljanje povodij, vključno s predstavniki, ki se ukvarjajo z ekologijo v celotnem povodju reke Donave. V sklopu projekta bo za deležnike pripravljen tudi Priročnik, ki bo zagotovil osnovne informacije in konkretne primere dobrih praks za izvajanje ukrepov.

Najnovejše informacije o projektu DanubeSediment, novicah, dogodkih in fotografijah najdete na www.interreg-danube.eu/danubesediment.

STATUS-QUO O POMEMBNIH KORAKIH PROJEKTA

Uvodni partnerski sestanek je potekal v začetku marca na BME v Budimpešti (za več informacij glejte poglavje 4). Partnerji projekta DanubeSediment so razpravljali o vodenju projekta, komunikacijskih aktivnostih in prvih korakih v tehničnih delovnih sklopih, s poudarkom na zbiranju podatkov o spremljanju stanja sedimentov.

Projekt "DanubeSediment" je bil uradno predstavljen na "Konferenci o transnacionalnem sodelovanju za trajnostno upravljanje povodja" 11. aprila 2017 na BME v Budimpešti (za nadaljnje informacije glej poglavje 3).

Prvi korak pri zbiranju podatkov o spremljanju stanja sedimentov je bilo zbiranje informacij o metodah in postopkih spremljanja stanja za vse opazovalne lokacije vzdolž Donave in njenih največjih pritokov. Hkrati projektni partnerji trenutno razpravljajo o tem, katera pilotna področja Donave so pomembna za projekt, npr. za zbiranje ključnih gonilnikov, ki vplivajo na količino sedimenta vzdolž Donave.

Na podlagi podatkov, zbranih s posamezne lokacije spremljanja stanja, se bo pripravila zbirka podatkov o sedimentih. Prva ocena teh podatkov bo potekala na naslednjem sestanku projektnih partnerjev, junija 2017 v Bratislavi.

KONFERENCA O TRANSNACIONALNEM SODELOVANJU ZA TRAJNOSTNO UPRAVLJANJU POVODJA – 11. APRIL 2017

Konferenca o transnacionalnem sodelovanju za trajnostno upravljanju povodja je potekala 11. aprila 2017 na Univerzi za tehnologijo in ekonomijo (BME) v Budimpešti. Ob tej priliki so bili predstavljeni projekti, financirani s programa Podonavje, katerih cilj je izboljšati upravljanje voda in kulturno identiteto v povodju Donave.

Popoldanski del, ki je potekal v organizaciji projekta DanubeSediment, je spodbudil izmenjavo med projektnimi partnerji in ključnimi deležniki iz celotne Podonavske regije. V dveh sklopih o krepitvi znanja in upravljanja so vodje delovnih paketov predstavili cilje, aktivnosti in rezultate našega projekta. V odprti razpravi so pridruženi strateški partnerji in deležniki imeli priložnost razpravljati o svojih pogledih na pričakovane rezultate pri upravljanju sedimentov na področju proizvodnje hidroenergije, varstva narave in vzdrževanja plovnih poti. Več podrobnosti najdete v naših [novicah](#).

UVODNI SESTANEK PROJEKTHNIH PARTNERJEV, 8.– 9. MAREC 2017

Partnerji projekta DanubeSediment so se sestali na uvodnem sestanku v začetku marca na BME v Budimpešti. Poleg organizacijskih in tehničnih zadev, povezanih z izvajanjem projekta DanubeSediment v okviru programa Podonavje, je bil sestanek namenjen tudi obravnavi metod zbiranja podatkov in organiziranju prihajajočih kampanj merjenja.

Med interaktivno komunikacijsko delavnico je bila s pomočjo SWOT analize pripravljena ocena prednosti in tveganj, ki jih partnerji projekta vidijo znotraj komunikacijskih aktivnosti na projektu DanubeSediment. Več podrobnosti najdete v naših [novicah](#).

NAČRT UPRAVLJANJA POVODJA DONAVE IN NAČRT ZMANJŠEVANJA POPLAVNE OGROŽENOSTI – ZAKAJ SO REZULTATI PROJEKTA DANUBESEDIMENT POMEMBNI ZA TRANSNACIONALNO ZAŠČITO REKE DONAVE

ICPDR stremi k izboljšanju in ohranjanju kakovosti vode na visoki ravni ter deluje v smeri trajnostnega razvoja in upravljanja s poplavnimi območji v povodju Donave. Poleg tega ICPDR zagotavlja prostor za vključevanje vseh čezmejnih vidikov, ki so zapisani v Okvirni vodni direktivi EU (WFD, 2000/60/EC) in Poplavni direktivi EU (EFD, 2007/60/EC).

Z namenom, da se Okvirna vodna direktiva prenese na območje povodja Donave, je ICPDR v letu 2009 izdelal Načrt upravljanja voda v povodju Donave (DRBMP) in ga posodobil v letu 2015. V načrtu leta 2009 je bilo prepoznano, da je ravnovesje transporta sedimentov porušeno oz. spremenjeno. Spremembe v morfologiji rek v zadnjih 150-ih letih, ki so posledica regulacij, urejanja hudournikov, razvoja hidroelektrarn in črpanja sedimenta iz rek kot tudi zmanjšanja razlivnih območij ob rekah za okoli 90 %, so najpomembnejši vzroki za prepoznane vplive.

Načrt upravljanja z vodami v povodju Donave tako predlaga, da se:

- vzpostavi ravnovesje sedimenta v povodju Donave in zagotovi ustrezne podatke za to vzpostavitev;
- zagotovi zveznost transporta sedimentov z nadgradnjo obstoječih prečnih objektov in prepreči nadaljnje prekinitve;
- nadaljuje z raziskavami, s katerimi se bo prepoznalo značilnosti transporta sedimentov na povodju Donave.

V nadaljevanju DRBMP prepozna obnovo vodotokov kot "ključni dejavnik za zmanjšanje poslabševanja in izboljšanje morfodinamike, ki je potrebna za doseganje dobrega ekološkega stanja", ter priporoča, "da je potrebno izkoriščanje proda za komercialno rabo preprečiti in da se material, ki se izkopava ob vzdrževanju, vrača nazaj v reke".

Posodobljen DRBMP v letu 2015 je napovedal pripravo transnacionalnega projekta, ki je kasneje postal projekt DanubeSediment, kot potrebo za izboljšanje dostopa do zadostnega števila zanesljivih podatkov o transportu sedimentov. Projekt naj bi razvil "ravnovesje sedimentov" in podal oceno, kakšne raziskave so potrebne za prepoznavo značilnosti transporta sedimentov v povodju Donave.

Od leta 2007 ICPDR koordinira izvajanje poplavne direktive EU in je tako odgovoren za pripravo in posodabljanje Načrta zmanjševanja poplavne ogroženosti v povodju Donave (DFRMP). Prvi načrt iz leta 2015 vključuje ustrezne ukrepe za obvladovanje poplavne ogroženosti na mednarodni ravni v povodju Donave. Širok vidik povodja dopolnjuje z nacionalnimi načrti zmanjševanja poplavne ogroženosti.

Trenutni načrt (DFRMP) naslavlja več individualnih vidikov, ki so povezani s sedimentom oz. sedimentom na kartah poplavne nevarnosti in kartah poplavne ogroženosti, obnovo aktivnih in nekdanjih razlivnih površin ter sipin na JZ Srbije oz. odstranjevanju sedimenta, ki je odložen za prečnimi objekti v pritokih reke Morave na Češkem in

Slovaškem. V nadaljevanju DFRMP poziva k razvoju konceptov, načrtov, projektov in strategij na ravni prispevnih območij, ki bodo prispevali k izboljšanju kakovosti vode in ravnovesju sedimentov.

Eden ključnih ciljev ICPDR je povezati načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti z načrtom upravljanja voda. Ker je vprašanje upravljanja s sedimenti pomembno za oba načrta, mora biti vsebina z dinamiko sedimentov pravilno razumljena, da bodo rezultati projekta DanubeSediment uporabni za oba načrta.

- Informacije o ICPDR: www.icpdr.org/main/
- Načrt upravljanja voda v povodju Donave (iz leta 2009 in posodobitvijo iz leta 2015): www.icpdr.org/main/activities-projects/river-basin-management
- Načrt zmanjševanja poplavne ogroženosti za območje povodja Donave: www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/1stdfrmp-final.pdf

ZANIMIVE POVEZAVE

- [Letak](#) projekta DanubeSediment lahko najdete v naši [knjižnici](#).
- Fotografije projekta DanubeSediment lahko najdete v naši [galeriji](#).

PRIHAJAJOČI DOGODKI

- 10. Mednarodna konferenca SedNet "Sediments on the move", 14.-17. junij 2017, Genoa, Italija, <http://sednet.org/events/sednet-conference-2017/>
- Danube Day, 29. junij 2017, vse sodelujoče države vzdolž povodja Donave, glej www.danubeday.org/ za več informacij

PRIPRAVILO:

Bavarian Environment Agency (LfU)
86179 Augsburg, Germany
www.lfu.bayern.de

Za nadaljnja vprašanja in komentarje se obrnite na e-mail: danubesediment@lfu.bayern.de

